

gospodarki przestrzeni i środowiska, realizacja tych problemów w Polsce. Czyste, niezdegradowane środowisko stanie się wkrótce dobrem najpotrzebniejszym i jemu winny być podporządkowane środki ekonomiczne i kryteria opłacalności inwestycji. Piękne zakończenie na temat wpajania etyki środowiska poprzez edukację społeczną.

Rozdział V. Kazimierz Leszczyński — Rachunek społeczno-ekonomiczny w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego, s. 21. Niektóre założenia: zapewnienie odpowiedniej jakości środowiska — jeden z celów produkcji; jego osiągnięcie wymaga wzrastających nakładów, które są jednak warunkiem koniecznym przyspieszenia rozwoju gospodarczego, a sprzyja im społeczna własność środków produkcji. Konieczne jest stosowanie rachunku społeczno-ekonomicznego przedsięwzięć dla ochrony środowiska oraz wprowadzenie systemu ekonomicznego zainteresowania przedsiębiorstw tą ochroną. Praca wskazuje sposoby i liczne przykłady dokonywania tego rachunku.

Rozdział VI. Waław Brzeziński — Problematyka prawna ochrony środowiska, s. 34. Przedstawia całość tego zagadnienia w Polsce. Prawo jako norma społeczna zachowania się, uzależniona od układu stosunków społeczno-gospodarczych, jest środkiem realizacji polityki państwa. Autor przedstawia to prawo dynamicznie w jego działaniu w konkretnym układzie naszego państwa.

Rozdział VII. Jan Juda — Zasady stosowania analizy systemowej w kształtowaniu środowiska, s. 28. Polityka gospodarcza nie może prowadzić do nieodwracalnych, szkodliwych oddziaływań na środowisko. Wprowadza się zatem badania nad relacjami: gospodarka — środowisko przy pomocy metod analitycznych, tj. zasad analizy systemowej. Następują wyjaśnienia dotyczące modelowania (wielokierunko-

wego) i sformułowań zadania, w tym wzory matematyczne i 11 rys. Potrzeba kompleksowego rozpatrywania zagadnienia. Najbardziej polecane wykorzystanie modeli symulujących.

Rozdział VIII. Piotr Zaremba — Kształtowanie środowiska miejskiego, s. 11. Główne tezy: „Paradoks urbanistyczny” — dotychczasowa działalność człowieka stworzyła dlań środowisko „często nieprzychylnie i nieodpowiednie”. Urbanistyka współczesna ma stworzyć dla człowieka środowisko „najbardziej mu przychylne”. Środowisko takie posiada również olbrzymią, wciąż jeszcze niedocenianą wartość ekonomiczną.

A. Wierzbicki

Elżbieta Kocwowa — BIOLOGIA W OCHRONIE ZDROWIA I ŚRODOWISKA, wydanie II. PWN, Warszawa 1977. Nakład 5000 egz., s. 408, tabl. XXXI, cena zł 45.

Zgodnie z przedmową jest to podręcznik dla słuchaczy przedmiotu — biologia sanitarna, który zawiera mikrobiologię i hydrobiologię. Obie te dyscypliny wymagają podbudowy z biologii ogólnej, biochemii oraz zasad ochrony zdrowia i środowiska człowieka. Książka obejmuje zatem długi szereg dziedzin naukowych i szeroki zakres zagadnień — spis treści zajmuje 7 s. druku. Oto jego skrót:

Część pierwsza — Biologia

Rozdz. I. Podstawowe wiadomości z biologii. Rozdz. II. Fizjologia organizmów. Rozdz. III. Zarys systematyki organizmów. Rozdz. IV. Systematyczny przegląd roślin i zwierząt. Rozdz. V. Człowiek.

Część druga — Biochemia

Rozdz. VI. Podstawowe wiadomości z biochemii.

Część trzecia — Ochrona zdrowia i środowiska człowieka

Rozdz. VII. Podstawy akcji sanitarnej, ochrony powietrza i wody.

Część czwarta — Mikrobiologia

Rozdz. VIII. Podstawowe wiadomości z mikrobiologii. Rozdz. IX. Cechy chemiczne i fizyczne drobnoustrojów. Rozdz. X. Fizjologia drobnoustrojów. Rozdz. XI. Wpływ czynników zewnętrznych na drobnoustroje. Rozdz. XII. Hodowla, identyfikacja i systematyka drobnoustrojów. Rozdz. XIII. Mikrobiologia gleby. Rozdz. XIV. Mikrobiologia wody. Rozdz. XV. Mikrobiologia powietrza. Rozdz. XVI. Mikrobiologia przemysłowa. Rozdz. XVII. Mikrobiologia lekarska. Rozdz. XVIII. Mikrobiologia sanitarna.

Część piąta — Parazytologia

Rozdz. XIX. Podstawy parazytologii.

Część szósta — Hydrobiologia

Rozdz. XX. Wody naturalne. Rozdz. XXI. Glony. Rozdz. XXII. Wody zanieczyszczone. Rozdz. XXIII. Oczyszczalnie ścieków. Rozdz. XXIV. Oczyszczanie wody surowej i jej biologia.

Część siódma — Analizy mikrobiologiczne i biologiczne środowisk lądowych

Rozdz. XXV. Analiza bakteriologiczna i biologiczna gleby. Rozdz. XXVI. Analiza biologiczna wód.

Spis literatury obejmuje 64 pozycje.

Charakter encyklopedyczny tego obszernego dzieła prof. dr hab. E. K o c w o w e j wynika z rozległego zakresu traktowanych dyscyplin naukowych. Duży materiał, podany systematycznie, jasno, językiem potoczystym. Co do meritum, tj. wartości naukowej książki, mogliby wypowiedzieć się tylko specjaliści wielu dyscyplin. Jednak osoba Autora oraz wydawca (PWN) zdają się wskazywać na rangę dzieła. Jego ideą przewodnią jest ochrona zdrowia i środowiska jako największego dobra i podstawy życia. Wykonanie edytorskie skromne, lecz staranne.

A. Wierzbicki

R. W. Bobrow. BŁAGOUSTROJSTWO LESOW (ZAGOSPODAROWANIE LASÓW). Izd. Lesnaja Promyszlennost, Moskwa 1977, s. 192.

Prezentowana książka składa się z 6 zasadniczych i znacznie rozbudowanych rozdziałów. W pierwszym przedstawiono walory zdrowotne środowiska leśnego oraz wielostronne korzyści wpływające z częstego odpoczynku człowieka na łonie natury, a w drugim poruszono m. in. znaczenie parków narodowych, rezerwatów i pomników przyrody. Z tekstu dowiadujemy się, że obecnie na terytorium Związku Radzieckiego znajduje się ponad 100 zapowiedników¹ o ogólnej powierzchni 7,3 mln ha. Ich stan ustawicznie powiększa się. Wystarczy wspomnieć, że w Rosyjskiej Federacyjnej Republice Radzieckiej wzrasta on rocznie od 500 do 700 tys. ha. Autor następnie opisuje niektóre ciekawsze terytoria leśne ZSRR o szczególnej wartości krajobrazowej, naukowej i dydaktycznej. Sporo miejsca poświęca też parkom i strefom leśnym w pobliżu miast.

Rozdział III dotyczy oferowanych możliwości spędzenia wolnego czasu w lesie celem zaspokajania różnych indywidualnych zainteresowań (obserwowanie i fotografowanie dzikich zwierząt, łowienie ryb, myśliwstwo, zabawa przy ognisku, sporty zimowe itd.). R. W. Bobrow wysuwa słuszny postulat, aby wyodrębnić pewne łatwo dostępne i często odwiedzane odcinki leśne i wykorzystywać je umiejętnie celem popularyzacji wiedzy przyrodniczej oraz ochrony środowiska. Przytacza przykłady zaczerpnięte z innych państw, podając, że w pobliżu Zurychu wprowadzono botaniczne tablice informacyjne dla 70 gatunków rosnących tam drzew i krzewów. Stanowią one cenne uzupełnienie szkolnych wiadomości i dlatego cieszą się wielkim zainteresowaniem ludności. Również

¹ Park narodowy lub rezerwat.